

TANTÁRGY ADATLAP ÉS TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

Utolsó módosítás dátuma: 2013. 04. 15.

1. Tantárgycím

Neurális hálók, fuzzy rendszerek

Neural Networks and Hibrid Systems

2.	kód	Szemeszter	Követelmény	Kredit	Nyelv	Tárgyfélév
	BMEGEGTAM61	5./7.	2+0+0 f	2	magyar	1/1

3. A tantárgyfelelős személy és tanszék:

Név:	Beosztás:	Tanszék, Int.:
Dr. Monostori László	egyetemi tanár	Gyártástud. és –Techn. Tsz.

4. A tantárgy előadója:

Név:	Beosztás:	Tanszék, Int.:
Dr. Monostori László	egyetemi tanár	Gyártástud. és –Techn. Tsz.

5. A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít:

Matematika, elemi logika.

6. Kötelező/ajánlott előtanulmányi rend:

Nincs

7. A tantárgy célkitűzése:

A mesterséges neurális hálók és fuzzy rendszerek fogalmkörének ismertetése, az alapvető modellek bemutatása, figyelembe véve a bonyolult gépipari rendszerek különböző szintjeinek az információ formájában, mértékében és bonyolultságában, valamint a megkívánt válaszdőben mutatkozó eltérő jellegét. A szubszimbolikus megközelítésen túlmenően hibrid megoldások is bemutatásra kerülnek.

8. A tantárgy részletes tematikája:

Hét	Előadás
-----	---------

1.	Bevezetés, a mesterséges intelligencia fogalma, a tudásábrázolás és -feldolgozás szimbolikus és szubszimbolikus formái, gépi tanulás. Az alakfelismerés fogalomrendszere.
2.	A diszkriminancia-függvények, előfeldolgozás, lényegkiemelés, jellemzőválogatás.
3.	Tanulóalgoritmusok és osztályozásuk. Iteratív tanulóeljárások.
4.	A gépi tanulás geometriai megközelítése, főbb módszerei.
5.	Statisztikus megközelítés. A Bayes-féle döntési algoritmus. A tanulóalgoritmus megválasztása.
6.	A mesterséges neurális hálók fogalma. Biológiai párhuzamok. A neurális hálók főbb osztályai. A back propagation tanulási eljárás. Pattern learning és batch learning.
7.	A back propagation eljárás hátrányai és gyorsítási lehetőségei. A rejtett rétegek és elemek száma.
8.	Neurális hálók további típusai.
9.	Neurális hálók főbb felhasználási területei, gépipari felhasználások.
10.	A bizonytalanság kezelése, a fuzzy rendszerek alapjai, műveletek fuzzy halmazon.
11.	Fuzzifikáció, defuzzifikáció. Fuzzy szakértő rendszerek, főbb felhasználási területeik.
12.	A szimbolikus és szubszimbolikus rendszerek összevetése. Hibrid rendszerek kialakításának főbb módzatai. Hierarchikus hibrid rendszerek. Neuro-Fuzzy rendszerek.
13.	Genetikus algoritmusok, genetikus algoritmusok hibrid mesterséges intelligencia rendszerekben.
14.	Összefoglalás, kitekintés, új kutatási irányzatok.

9. A tantárgy oktatásának módja: heti 2 óra előadás

10. Követelmények

a. Szorgalmi időszakban:

Az évközi jegy megszerzésének feltétele a tanórák 50%-án való részvétel, amelynek ellenőrzése az előadó által tartott rendszeres katalógusok által történik. Az a hallgató, akinek jelenléte ennél a mértéknél alacsonyabb és távollétét hitelt érdemlően nem tudja igazolni (pl. orvosilag), nem kaphat aláírást, a tantárgy értékelése pedig: „Nem teljesítette”.

A félév folyamán 3 darab zárthelyi dolgozat (félévközi ellenőrzés) megírására kerül sor, amelyek pontos időpontjait és témáit az előadó az első előadáson megadja. Várható időpontok: 5., 9. és 13. hetek. A félévközi jegy megszerzésének feltétele mindhárom sikeres (legalább elégséges) zárthelyi, és az, hogy a hallgató legfeljebb két alkalommal vegye igénybe a pótlást.

A zárthelyi dolgozat eredménye két héten belül közzétételre kerül, név nélkül, csak a Neptun-kód használatával. A hallgatók az értékelt írásbeli dolgozatot előzetes időpontegyeztetés után meglekinthetik.

A hallgatók opcionálisan vállalkozhatnak az előadóval egyeztetve önálló feladat megoldására. Az önálló feladat beadási határideje a témakörhöz kapcsolódó zárthelyi előtti hét. A feladatot az előadó osztályozza. Sikeres (legalább elégséges) eredmény esetén az önálló feladattal a témakörhöz kapcsolódó zárthelyi kiváltható.

A félévközi jegy megállapítása az egyes zárthelyi dolgozatok (illetve a pótlások) eredményeinek átlagolásával történik.

Az a hallgató, aki egyetlen félévközi ellenőrzésen sem vett részt és önálló feladatot sem adott be, „Nem teljesítette” tantárgyi értékelést kap.

b.: Vizsga időszakban: -

c. A tanulmányi követelmények teljesítése során tiltott eszközöket használó hallgatók szankcionálása az 1/2013 (I.30.) Dékáni utasítás szerint történik.

11. Pótlási lehetőségek

Minden zárthelyi után a rákövetkező héten pótlási lehetőséget kapnak a hallgatók. Legfeljebb két zárthelyi pótolható függetlenül attól, hogy a félévközi ellenőrzésen a hallgató kíséreltet-e a teljesítésre, illetve a pontszerzésre

Egyetlen zárthelyi újbóli pótlására (ún. pót-pót zárthelyi írására) a szorgalmi időszakot követő héten van lehetősége minden hallgatónak,. Ilyen módon egyetlen zárthelyi újra pótolható.

12. Konzultációs lehetőségek

Zárthelyire felkészítő csoportos konzultáció az előadóval előzetes időpont egyeztetést követően lehetséges.

13. Jegyzet, tankönyv, felhasználható irodalom

Előadásanyagok elektronikus illetve nyomtatott formában.

Horváth G. (szerk.), Neurális hálózatok, PANEM, Budapest, 2007.

Mesterséges intelligencia elektronikus almanach; Neurális hálózatok

(http://project.mit.bme.hu/mi_almanach/node/11)

14. A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

Heti tanórák száma: 2 óra. ZH-ra való felkészülés: 5-6 óra.

15. A tantárgy tematikáját kidolgozta:

Név:	Beosztás:	Tanszék, Int.:
Dr. Monostori László	egyetemi tanár	Gyártástud. és –Techn. Tsz.